

**ZRZESZENIE ABSOLWENTÓW
WYDZIAŁU INŻYNIERII KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA
I GEODEZJI**
(dawniej Wydziału Melioracji Wodnych)

UWAGI DO PLANU I PROGRAMÓW STUDIÓW
W ZAKRESIE INŻYNIERII ŚRODOWISKA
REALIZOWANYCH NA WYDZIALE INŻYNIERII KSZTAŁTOWANIA
ŚRODOWISKA I GEODEZJI
UNIWERSYTETU PRZYRODNIZCEGO
WE WROCLAWIU

Zbiornik Murowaniec

Opracowali:
Jerzy Kowalski
Wacław Lenczewski
Konstanty Pietraszko

Wrocław, lipiec 2008 r.

Uwagi do planu i programów studiów dla kierunku
Inżynieria Środowiska
na Wydziale Inżynierii Kształtowania Środowiska i Geodezji
Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu

Włączając się do dyskusji nad strategią i programem rozwoju Wydziału Zarząd Zrzeszenia Absolwentów, zgodnie z prośbą Pana Dziekana Wydziału, przedstawia uwagi do programu edukacyjnego realizowanego na naszym Wydziale. Przedstawione uwagi są wynikiem dyskusji jaka miała miejsce na zorganizowanym w październiku 2007 roku seminarium z udziałem Absolwentów i Pracowników Wydziału oraz opinii Absolwentów, pełniących kierownicze funkcje w instytucjach gospodarki wodnej i melioracyjnej.

Historia i tradycja Wydziału

Studia melioracyjne utworzone zostały w 1950 roku na Oddziale Melioracji Rolnych, działającego w ramach Wydziału Rolniczego Uniwersytetu i Politechniki Wrocławskiej. W wyniku reorganizacji szkolnictwa wyższego utworzony został w 1951 roku samodzielny wydział, włączony w 1952 roku do nowo powołanej Wyższej Szkoły Rolniczej. Podstawowym zadaniem studiów na Wydziale Melioracji było przygotowanie kadr do odbudowy urządzeń melioracyjnych i wodnych, zniszczonych w wyniku działań w czasie II wojny światowej a w kolejności do rozbudowy i modernizacji tych urządzeń. Studia, początkowo dwustopniowe, od początku miały charakter techniczny na szerokiej podbudowie przyrodniczej i rolniczej. Deficyt kadr, nie tylko w zakresie melioracji i budownictwa wodnego ale i w innych specjalnościach związanych z rozwojem rolnictwa i wsi powodował, że absolwenci studiów melioracyjnych przygotowani byli również do zadań w zakresie budownictwa wiejskiego, budowy dróg, zaopatrzenia w wodę i kanalizacji. Historia dowiodła, że absolwenci Wydziału Melioracji Wodnych doskonale sprawdzili się zarówno jako projektanci i wykonawcy różnych obiektów i urządzeń jak i w zakresie administrowania i zarządzania gospodarką wodną.

Ukształtowany w latach 50-tych ubiegłego wieku profil studiów melioracyjnych Wydział nasz zawdzięcza przede wszystkim osobie profesora Stanisława Baca, organizatora i pierwszego dziekana Wydziału. Prof. Stanisław Bac jako absolwent inżynierii wodnej Politechniki Lwowskiej oraz rolnictwa Akademii Rolniczej w Dublinach doskonale rozumiał konieczność oparcia technik melioracyjnych na naukach przyrodniczych. Wskazywał, że techniki melioracyjne mają istotny wpływ na kształtowanie środowiska i regulowanie obiegu wody w glebie i w zlewniach rzek. Możemy być dumni, że zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska wpajane były studentom naszego Wydziału od chwili jego powstania i to na długo przed pojawieniem się pojęcia ochrony środowiska w nauce i świadomości społecznej. Profesor Stanisław Bac był nie tylko wybitnym organizatorem i uczonym ale w odbiorze studentów wyjątkowym opiekunem i wychowawcą. W Jego osobie sprawdzała się zasada, że na edukację składają się dwa procesy – nauczanie i wychowywanie. Nie mogąc osobiście uczestniczyć na pierwszym zjeździe Absolwentów Wydziału Melioracji w 1959 roku (ze względu na pobyt w szpitalu) duchowo łączył się z nami absolwentami, pisząc do nas list, którego fragment warto przywołać...*”Naukę staraliśmy się wam podać w jak najlepszej formie, a teraz pragniemy być nadal uczyli – tak jak i my uczymy się, by Polska była krajem postępu i dobrobytu, byćcie z nami współdziałali i wcielając wskazania teorii do praktyki a z nowej, przez Was przemyślanej i zorganizowanej praktyki, przenosili wiadomości do nauk teoretycznych”*.

Uwagi do planu studiów kierunku inżynierii środowiska

Spełniając przykazania profesora Stanisława Baca, jako absolwenci Wydziału Melioracji Wodnych, pozwalamy sobie przedstawić Radzie Wydziału nasze uwagi do realizowanego aktualnie planu studiów na kierunku inżynierii środowiska. Uwagi sformułowaliśmy z uwzględnieniem dyskusji na seminarium naukowo-technicznym w dniu 19.10.2007 r. „Rola Melioracji Wodnych w Inżynierii Środowiska” oraz licznych rozmów z absolwentami, którzy pełnią (pełnili) czołowe funkcje w projektowaniu, wykonawstwie i zarządzaniu działami gospodarki wodnej.

Opracowanie uwag dokonał zespół byłych i obecnego Prezesa Zrzeszenia Absolwentów:

- Waław Lenczewski
- Jerzy Kowalski
- Konstanty Pietraszko.

Uwagi do nazwy Uczelni

Nowa nazwa Uczelni **Uniwersytet Przyrodniczy** w pierwszym członie jest w pełni uzasadniona dorobkiem i pozycją Uczelni i odpowiada nazewnictwu stosowanemu dla szkół wyższych zagranicą, natomiast krytycznie ocenia się określenie Uniwersytetu jako *Przyrodniczy*. Wydziały Uczelni (z wyjątkiem Medycyny Weterynaryjnej) zarówno w zakresie badań naukowych jak i w dydaktycznym mają głównie charakter technologiczny względnie techniczny i realizują swoje zadania głównie dla potrzeb rolnictwa i rozwoju wsi. Stąd, zdaniem wypowiadających się absolwentów, nazwa „Uniwersytet Przyrodniczo-Techniczny” lub „Uniwersytet Rolniczy” bardziej odpowiadałaby profilowi naukowemu i dydaktycznemu.

Podstawowe, tradycyjne kierunki studiów – inżynieria środowiska, geodezja oraz budownictwo przy najlepszej woli trudno zaliczyć do studiów przyrodniczych. Dobrym i pożądanym kierunkiem dalszych działań byłoby przeprowadzenie głębszej reorganizacji szkolnictwa wyższego i powrót do struktury jednego Uniwersytetu (Wrocławskiego), który mógłby stanowić federację wszystkich obecnie istniejących uczelni wrocławskich. Trzeba także zwrócić uwagę, że obecna nazwa Uczelni nie sprzyja, a wręcz utrudnia, absolwentom Wydziału uzyskiwanie uprawnień zawodowych (budowlanych) a dla naszych partnerów zagranicznych jest niezrozumiała i myląca.

Uważamy natomiast, że dla podkreślenia tradycji oraz osiągnięć naukowych i dydaktycznych wskazane byłoby nadać Wydziałowi imię profesora Stanisława Baca.

Plany i programy studiów

Dokonane w ostatnich latach zmiany nazwy Wydziału i jego jednostek organizacyjnych, a także powołanie nowych kierunków studiów są wynikiem zmian społeczno-gospodarczych jakie zachodzą w kraju i w jednoczącej się Europie. Konkurencja między uczelniami krajowymi a w przyszłości również w skali europejskiej wymusza stałą modyfikację studiów w kierunku ich uatrakcyjnienia z dostosowaniem ich do zmieniającego się rynku pracy. Oznacza to, że nabór kandydatów na studia nie może być *nabieraniem*. Uważamy jednak, że konkurencja powinna polegać na podnoszeniu poziomu i warunków kształcenia a nie na powoływaniu kierunków studiów realizowanych już na innych uczelniach. W zakresie inżynierii środowiska należałoby wyraźnie rozróżnić zakresy kształcenia między realizowanymi na uczelniach technicznych i rolniczych (przyrodniczych). Tradycyjnie szeroko pojęta gospodarka wodna, w tym melioracyjna, obejmująca działania w obszarze zlewni winna być realizowana na uczelniach rolniczych a w zakresie miast, osiedli i zakładów przemysłowych na uczelniach technicznych. Takiemu podziałowi zadań winne być podporządkowane plany studiów, w tym standardy kształcenia.

Plan i program studiów winien umożliwiać absolwentom podjęcie działalności w zakresie:

- prac planistycznych i studialnych, projektowania, wykonywania, eksploataowania i organizowania procesów służących racjonalnemu gospodarowaniu wodą,
- rekultywacji terenów zdegradowanych i bezpiecznego unieszkodliwiania i składowania odpadów,
- zaopatrzenia w wodę, oczyszczania ścieków oraz poprawy infrastruktury technicznej,
- ochrony środowiska glebowego i wodnego przed zagrożeniami naturalnymi (powódzie, susze), a także wynikającymi z gospodarczej działalności człowieka.

Szczegółowe uwagi dotyczące kształcenia w zakresie inżynierii środowiska przedstawiono w załączniku „*Studia dwustopniowe dla kierunku inżynieria środowiska*”.

Chcemy szczególną uwagę zwrócić na podstawowe cechy studiów dwustopniowych (str.4-5 załącznika) oraz na uwagi krytyczne odnoszące się do obowiązującego planu studiów (str. 9-10 zał.). Realizowany na Akademii Rolniczej od 1995 roku system studiów trzystopniowych (inżynierskich, magisterskich i doktorskich) wraz z systemem punktów kredytowych na wiele lat wyprzedzał system zalecany w Deklaracji Bolońskiej. Warto, naszym zdaniem, zwracać uwagę na własne osiągnięcia w zakresie organizacji systemu kształcenia.

Dokonane na Wydziale zmiany w zakresie kształcenia specjalistów gospodarki wodnej (melioracji, budownictwa wodnego, inżynierii sanitarnej) spowodowane w części zostały znacznym ograniczeniem inwestycji melioracyjnych i urządzeń wodnych a także zmniejszeniem przez państwo nakładów na utrzymanie tych urządzeń. Nie ulega wątpliwości, że zaniechanie inwestycji melioracyjnych już, a w przyszłości jeszcze bardziej, będzie czynnikiem ograniczającym produkcję żywności, a w rezultacie wzrostu jej ceny.

W okresie transformacji gospodarki w Polsce nastąpiły niekorzystne zmiany w zakresie finansowania inwestycji melioracyjnych i inżynierii wodnej a także w zakresie utrzymania urządzeń wodnych i melioracyjnych. Stan taki powoduje dekapitalizację tych urządzeń i pogorszenie warunków uprawowych oraz stanu środowiska glebowego i wodnego. Niskie nakłady finansowe na inwestycje i utrzymanie urządzeń wodnych i melioracyjnych spowodował również odpływ doświadczonej kadry przy niedostatecznym dopływie nowych kadr posiadających odpowiednie kwalifikacje i uprawnienia.

Uważamy, że w programach studiów inżynierii środowiska większą uwagę należy zwrócić na następujące przedmioty:

- budownictwo wodno-melioracyjne,
- miernictwo (w zastosowaniu do budownictwa Wodno-melioracyjnego),
- konstrukcje żelbetowe i stalowe,
- budownictwo wodne i ziemne,
- fundamentowanie i odwodnienia budowli,
- nawodnienia użytków rolnych, ogrodniczych i sadowniczych.

Jesteśmy zdania, że w obecnie realizowanym planie studiów (zwłaszcza pierwszego stopnia) występuje wyraźna nierównowaga, charakteryzująca się deficytem przedmiotów technicznych i technologicznych. Jak wykazuje dotychczasowa praktyka profil absolwenta naszego Wydziału był w przeszłości bardzo dobrze oceniany przez jednostki gospodarcze i administracyjne na terenie całego kraju. Wielu absolwentów pełniło lub nadal pełni odpowiedzialne funkcje w zakresie wykonawstwa, projektowania i zarządzania gospodarką wodną i melioracyjną.

Życzeniem naszym jest aby tradycja i wieloletnie doświadczenie były na Wydziale kultywowane i kontynuowane. Ponawiamy nasz wniosek w sprawie nadania Wydziałowi imię Profesora Stanisława Baca.

Wrocław, lipiec 2008 r .

Otrzymują:

1. Dziekan Wydziału
2. Kierownicy jednostek organizacyjnych kierunku inżynieria środowiska:
 - Prof. Krzysztof Kuczewski
 - Prof. Janusz Łomotowski
 - Prof. Stanisław Czaban
 - Prof. Stanisław Kostrzewa
 - Prof. Leszek Pływaczyk
 - Prof. Marian Rojek
 - Prof. Ryszard Deszcz
 - Prof. Lech Nowak
 - Prof. Stefan Cacoń